

Posudek vedoucí diplomové práce

Název práce: „Mezi mlýnskými koly“: Interjekcionální analýza zkušeností romských žen v České republice

Autor/ka práce: Magdalena Dušková

Vedoucí práce: PhDr. Sandra Kreisslová, Ph.D.

Diplomová práce Magdaleny Duškové se zabývá komplexním a velmi aktuálním tématem různých forem útlaku a diskriminace romských žen v České republice. Zakoušení útlaku v různých sférách každodenního života (majoritní prostředí, státní instituce a rodina) autorka řeší z emické perspektivy vybraných narátorek a identifikuje praktiky a strategie, jakými je mocenským strukturám vzdorováno – jak jsou obcházeny nebo podryvány.

Autorka využívá teoretické rámce intersekcionalního feminismu a postkoloniálních teorií, což jí umožňuje přinést hlubší analytický pohled na zkoumaný problém a nové perspektivy v bádání. Jako obzvláště cenné vidím její metodologické inovace. Práce vyniká s důrazem na demokratičnost výzkumu, který je založen na spoluautorství a participativním přístupu. Tím, že autorka zahrnuje romské ženy jako aktivní spoluautorky do výzkumu, narušuje tradiční hierarchie (výzkumník/výzkumnice a informátor/informátorka) během terénního výzkumu a posouvá výzkumnou práci směrem k větší inkluzi a respektu vůči zkoumaným osobám, které nezůstávají pouhými „formálními“ spoluautorkami výzkumu. Rozhovory byly vedeny citlivě a v souladu s vysokými etickými standardy. Průběh a dynamika spoluvytváření a „revize“ těchto „narativních produktů“ byly precizně a transparentně popsány. Nechybí ani kritická reflexe vlastní pozicionality, outsiderství a potenciální moci a manipulace.

V zásadách participativního přístupu autorka klade důraz na srozumitelnost a čtivost antropologického textu pro širší veřejnost, nikoliv však na úkor vědeckosti. Využívá relevantní a aktuální literaturu, kterou začleňuje do své argumentace a spolu/interpretací a prokazuje tím hluboké porozumění zkoumané problematice a vysokou erudovanost. Daří se jí tak podrobit spoluvytvořená data kritické analýze a vyhodnotit základní kategorie strategií využívaných proti mocenskému útlaku „from below“.

Jako vedoucí práce bych chtěla vyzdvihnout, že kolegyně pracovala na své diplomové práci s velkým nasazením a samostatností, což ze mě činilo během výzkumného procesu a tvorby práce „pouhou“ průvodkyni a společné konzultace mě nesmírně těšily a obohacovaly. Vzhledem k tomu, že tzv. sdílená autorita není doposud v českém badatelském prostředí běžnou praxí, považuji diplomovou práci Magdaleny Duškové za hodnotný příspěvek k metodologii terénní práce, šířeji pak k aktivistickému diskurzu v oblasti sociokulturní antropologie. Především pak doufám, že společné úsilí spoluautorek bude mít dopad i mimo akademickou sféru.

Diplomovou práci proto s velkou radostí doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou výborně.

V Lipsku dne 26. 8. 2024

PhDr. Sandra Kreisslová, Ph.D.